

FÜGGETLEN UJSÁG

MEZŐGAZDASÁGI, SZÖVETKEZETI ÉS TÁRSADALMI KÉPES HETILAP,
GAZDASÁGI EGYESÜLETEK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGÉNEK KÖZLÖNYE A MAGYAR NÉP SZÁMÁRA.

Egészévre . . . . . 6 korona
Félévre . . . . . 3 korona
Negyedévre 1 korona 50 fillér
Egyes szám ára 14 fillér.

MEGJELEN MINDEN VASÁRNAP.

Felelős szerkesztő:

BUDAY B A R N A

az Orsz. Magy. Gazd. Egyesület titkára.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST,

IX. ker., Üllői-út 25. szám. (Köztelek).

Vörösmarty Mihály.

Említettük már, hogy a »Szózat« költőjének, Vörösmarty Mihálynak ércszobrot állít a magyar nemzet és mostanában indult meg a gyűjtés a szobor költségeire.

Ki volt Vörösmarty és mily hatással vannak az ő költői munkái a magyar nemzetre immár félszáz esztendő óta, azt szinte fölösleges most taglalni, mikor a magyar nép egy régi mulasztását pótolja helyre azzal, hogy nagy lelkesedéssel hordja össze filléreit Vörösmarty szobrára, akinek írásaiból a szó szoros értelmében nemzeti erő, a magyar faj szeretetének, imádsának, nemzeti nagy multunk iránti szent érzésnek sugarai törnek elő.

A Zalán futását, a Mohácsi vészt, a Bujdosókat, Cserhalom-ot, Csongor és Tündé-t, Két szomszéd vár-t olvasva, vajjon van-e magyar sziv, mely ne lelkesednék nagy nemzeti multunk, küzdelmeink emlékein? Vörösmarty mondta meg nemzetének, hogy rendületlenül legyen hive hazájának, melyen kívül nincsen számára ezen a világon hely... itt kell élnie — halnia, itt

éltek, haltak ősei is, kik ezt a földet vérükkel szerezték. Vörösmarty hazafias költészetének egyik gyöngye a Földi-dal, mely a földművelő Magyarország népének királyához való ragaszkodásának hű kifejezése. A nemzet nagyjai emlékének őrzésében önmagát tiszteli meg. Ez a tudat indította a magyar írók körét, az »Ott-hon«-t arra, hogy Vörösmarty Mihály emlék zobrának felállítására serkentse a magyar társadalmat. A szobor maradandó alkotás lesz, de a nagy költő soha értéküket nem veszítő nagybecsű művei bizonyára túlélnek az emlékoszlopot, mert e művek hallhatatlanok.

Vörösmarty Mihály 1800 december 1-én született a fehérmegyei Nyéken. Iskoláit végezve nevelősködött, majd az ügyvédi oklevelet szerezte meg. Egy régi dunántúli birtokos családnál, a Perczelek házában nevelősködött jó ideig, míg végre 1823-ban Pestre

került, hol Zalán futása című hőskölteményét kiadta. E költeményt oly hazafiai érzéssel írta meg, hogy e munka megalapította Vörösmarty költői hírnevét.

VÖRÖSMARTY MIHÁLY.

Mint legmegbízhatóbb és legolcsóbb

magvak beszerzési forrása

ajánlható

Mauthner Ödön

cs. és kir. udvari szállító magkereskedése

Budapesten, VI. ker., Andrassy-ut 23. szám.

Zsebbevágó ügyek.

A múlt hét első napján széles Magyarországon minden részéből Budapestre sereglettek a magyar gazdák, hogy résztvegyenek a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének nagygyűlésén.

Ez az országos szövetség harmadéve alakult meg, tagjai az ország vidéki gazdasági egyesületei. Ezek a vidéki gazdasági egyletek kiküldöttök által képviseltetik magukat a központban, ahol előadják panaszait vagy javaslatokat tesznek, amelyeket a fővárosi központ a maga hatalmas szervezeténél fogva könnyebben megvalósíthat, mint egy vidék vagy egy megye gazdasági egyesülete. Röviden szólva az Országos Szövetség képviseli a magyar gazdák érdekeit és örökdió a fölött, hogy a gazdák érdekeit sértő intézkedések ne jöjjenek létre.

A most lefolyt nagygyűlésen három kiválóan fontos határozatot hozott ez a Szövetség.

Elhatározta először, hogy az értékesítő szervezeteknek országszerte való létesítése érdekében mozgalmat indít meg. Célja ezzel különösen az lesz, hogy a gazdákat jó gabonaárakhoz juttassa.

Elhatározta azután, hogy közreműködik a sertésvesztés rághidák alakításánál, amelyekre azért volna szükség, hogy gazdáink levágott állapotban is kivihessék a sertést a külföldre, mert élő sertéssel bajosabb is, költségesebb is kijutni. A sertésrághidák felállítása tehát állattenyésztő gazdáinknak tenne jó szolgálatot.

A szövetségi nagygyűlés harmadik határozata már minden gazdát egyformán érdekel. Tudni kell azt nevezetesen, hogy a jégkár címén adott adóvisszatérítések évenként körülbelül egymillió koronát tesznek ki. Hát most a Szövetség azt kéri a kormánytól, hogy ebből a millióból 400.000 koronát adjon az állam a „Gazdák Biztosító-Szövetkezetének“, akkor aztán a Biztosító-Szövetkezet olyan alacsony díjtételeket szabhat meg, hogy azokat a legkisebb gazda is könnyen megbírja. Ha pedig a gazdák olcsón biztosítani fogják magukat, akkor jégverés esetén nem károsodnak és az államnak sem kell az adót elengedni. A másik 600.000 koronából pedig csinálják meg a törvényes gazdasági érdekvédelmet úgy, hogy annak a legutolsó kisgazda is hasznát lássa.

Ezt a három határozatot persze könnyebb volt meghozni, mint végrehajtani. Hanem hát a Szövetség a saját erején kívül még a kormány jóindulatát is bírja s amit egyszer megfog, azt nem egykönnyen eresztí ki a markából. Csak fogja meg jól ezeket a határozatokat is és nagy hálára fogja kötelezni kiváltképpen kisgazdáinkat. Mert aki a mi kisgazdáinknak jobb gabna- és

husárakat tud teremteni és olcsó jégbiztosítást szerez számukra: az egyenesen mentőkezet nyújt feléjük.

Az oltár nyelve.

Élénk emlékezetében van még olvasóinknak a magyar görög-katholikusoknak az a mozgalma, melyről a *Független Ujság* is bővebben megemlékezett, hogy egyházi szertartásaik ne orosz és román nyelven, hanem édes hazánk nyelvén, magyar nyelven tartassanak. A magyar liturgia kérdése azóta sok port vert föl, foglalkoztatta az egyházi és világi előkelő köröket s végeredményében még ma sem jutott dűlőre. Most *Firczak* Gyula munkácsi püspök, a magyar liturgia ügyében megindult mozgalom lelkes szószólója, jobban mondva vezetője, főpásztori körlevelet intézett egyházmegyéje papságához és híveihez a karácsonyi ünnepek közeledésének és a szent év alkonyának alkalmából. A főpásztor körlevelében kifejezést ad annak, hogy az oltár nyelve éppen a szent ében vitatkozás tárgyává tételt, holott az oltár nyelve kizárólag az Istené, mert azt ő kizárólag a maga szolgálatára rendelte, azt sem nemzetiségi, sem politikai czélokra fölhasználni nem lehet és nem szabad. A vitatkozók könnyelmű eljárásából nem származhatik más, mint testvérharez, mi ellenkezik az evangélium szellemével, a krisztusi szeretettel. Testvérharezra nincs szüksége a magyar görög-katholikus egyházmegyéknek, azért a hareznak tovább folytania nem lehet, figyelmezteti tehát papságát és híveit, hogy ezen kérdés tárgyalásától, vitatásától tartózkodjanak, mert ennek eldöntése ugyanis az apostoli szentszék határozatától függ. Minthogy pedig a római zarándoklat alkalmával a magyar görög-katholikusok emlékiratot adtak át ez ügyben a pápához, — ki hivatva van dönteni, — várjuk meg a szentséges atya döntését, akinek jogában van engedélyezni, hogy istentiszteleteinken édes hazánk nyelve hangozzék.

A böles főpásztor lelkes szózata bizonyára alkalmas arra, hogy a türelem olaját esepégtesse a magyar görög-katholikus hívek lelkébe.

ORSZÁGGYÜLÉS.

Múlt héten végre megkezdtek az állami költségvetés tárgyalását. Ez a költségvetési tárgyalás azért érdekes, mert ebből az alkalomból szokták honatyáink bírálat tárgyává tenni a kormány működését minden téren, előadják kívánalmaikat és képviselt kerületeik bajainak orvoslását sürgetik. A megindult költségvetési vita egész első ülését Molnár János apát beszélte ki, aki a maga politikai pártállásánál fogva keményen dörgött a kormány ellen, esomót keresve a kákán is, de azért volt néhány találó megjegyzése, különösen a kisgazdák bajait illetőleg.

A kiscgazdák — ugymond — terményüket kénytelenek potomáron elvesztegetni és a java hasznót a közvetítőknak odaadni, mert nincs sem hitelük, sem pénzük, a végrehajtó pedig már ott ólalkodik a házuk előtt, hogy a nagy adókat behajtsa. Panaszkodnak továbbá, hogy az uzsora meg az ugynevezett gabona-elővétel, amely alatt akárhányszor a legundokabb uzsora rejtőzik, tönkre teszi őket és koldus- vagy vándorbotot farag a kezükbe Románia vagy Amerika felé. Panaszkodnak, hogy a borhamisítások, meg a bor- vagy inkább mustkartellek, amelyek már-már országszerte felütötték a fejüket, nagyon dézsmálgatják az ő szőlőtermésüket, úgy, hogy az a régi szőlődézsma nem teher, hanem valóságos egyhülés gyanánt tűnik fel előttük. Azt panaszozzák, kivált Sopron, Győr, Pozsony, Komárom és egyéb vármegyékben, hogy míg azelőtt csak akkor volt kárunk, ha minden négy-öt évben elöntötte őket az a folyó, amelynek mentén laknak, ma azok a folyók szintén csak ki-kiáradnak időnkint és azonfelül minden évben elönti őket az ármentesítő társulatok rájuk kivetett és sokszor állami adójukat is meghaladó járuléka, ugyannyira, hogy azon kiscgazdák közül, akiknek birtoka ármentesítési térbe esik, akárhány találkozik olyan, aki ingyen kínálja földjét akárkinek, csak fizesse meg érte az adót; de nem bír rá bérlőt kapni, mert senki sem akar kötélnék állani. Azután a tűz- és jégkár és több ilyenféle biztosítás is igen súlyosan nehezedik a szegény nép vállaira azért, mert azok a biztosító részvény-társulatok nem a szegény népet, hanem tulajdonképen a saját zsebüket biztosítják, minél nagyobb osztalékra törekedvén. Kéri a kormányt, hogy államosítsa a biztosítási ügyet. (Mi azt tartjuk, ne államosítsunk mindent, hanem oldjuk meg az ügyet *szövetkezési* alapon. Szerk.) Azután büntettesse a kormány kérelhetetlenül a borhamisítókat! Micsoda az a 2-300 forintnyi pénzbírság azokra, kik százezreket meg százezreket harácsolnak össze a borhamisítás révén és ami föbb, tönkreteszik a magyar bor hitelét a külföld előtt? Azután karolja fel a gabonarakta- raktárak ügyét, melyekbe elhelyezhetné a szegény gazda a termését és kapna rá előleget vagy legalább hitelt és megmenekedhetné a közvetítők zsarolásaitól. Végül a pénzügyminisztert kéri, szállítsa már le a földadót, vagy legalább arányosítsa mielőbb; állapítsa meg a teljesen adómentes létminimumot és egyszerűsítse már végre valahára az adókezelést. Hiszen a legtöbb ember, kiscgazda, nagygazda, előkelő, meg kevésbé előkelő, szegény, tudatlan nép, de sokszor maguk az adóhivatali tisztviselők is tanárestalanul állanak az adókezelés rendszerének tömkelegében, utvesztőjében és a legtöbb ember, különösen a szegény emberek, azt sem tudják, hogy miért fizetnek, hogy mikor kell, vagy hol kell reklamálni, hogy hogy kell azon sérelmek ellen, amelyeket az adókivetés terén szenvednek, orvoslást szerezni. A vitát folytatják.

Amit a szív szeretete diktál...

A volt trónörökösne, most már Lónyay grófné mult hetet az urával együtt Budapesten töltötte s ebből az alkalomból tisztelgett nála a mi koszorus költőnk: *Jókay* Mór. Nagyon kedves beszélgetés folyt le a királyi hercegnő és Jókay között. A kir. hercegnő elmondta, hogy ők Magyarországon akarnak várkastélyt szerezni, ahol állandóan letelepedjenek, amennyire lehet leánya, Erzsébet főhercegnő lakásához közel. Ő magát magyar nőnek tartja, nem csak házassága következtében, de mint József nádor unokája is. *A magyar nemzetet szíve szerint szereti, melynél lovagiasabb, hűségesebb és okosabb nemzet nincs a kerek földön s köztük kíván élni.* Azután így nyilatkozott:

— Oh, én igazán nagyon boldog és megelégedett vagyok s nagy hálával tartozom a magyaroknak, kik mind boldogságom mind szerencsétlenségem napjaiban a legőszintébb részvétet tanúsították irántam. Remélem, hogy ön is boldog? ... Hogy van önnek a kedves neje?

— Fenséges asszonyom, felelt Jókay, ez a szó engem tulboldoggá tesz. Fényes czáfolatát találok benne annak a híresztelésnek, hogy engemet a házasságom miatt a fenséges körökből kizártak.

— Képtelenség! S akadt ember, aki ezt elhitte? Mi most is úgy szeretjük önt, mint azelőtt.

— De hát ilyen a világ. Vétkezhetünk amennyit akarunk a szerelemben, azért a világ előtt derék gavallér emberek maradunk, de ha azt a kötelességet teljesítjük, amit a *szívünk* szab elénk, ha a szerelmünket a becsületünkkel szentesítjük, akkor meg vagyunk bélyegezve.

— Oh milyen igazat mond ön! — szölt a királyi hercegnő lelkesülten. *Egészen a lelkemből beszélt.*

Majd megkérdezte Jókayt, mit szöln a trónörökös házasságához.

— Azt, hogy *a szív törvénye fölötté áll minden pergamentre írt és kőbe vésett törvényeknek s aki azt eszeleksi, amit a szeretete diktál, azé az igazság, azon az istenáldás.*

— Én is így gondolom.

Lám így gondolkozik a szív törvényeiről egy királyi hercegnő s egy világhírű író, akiknek egész világot kellett eldobni, hogy érzelmeiket követhessék. És mi, akiknek ezimet, rangot, hírnevet nem kell féltenuink az előítéletektől, apró anyagi előnyök kedvéért hányszor vétünk mégis az ellen, amit a szív diktál!

ELSŐ MAGYAR TEJGAZDASÁGI GÉP- ÉS ESZKÖZ-GYÁR

Fuchs és Schlichter

BUDAPEST,

VI., Angyalföld, Jász-utca 7.

Csakis a hazai ipart pártoljuk. — Kézi és erőhajtású tejgazdasági telepek és szövetkezetek berendezése.

Arjegyzékek, költségvetések, tervek INGYEN és BÉRMENTVE.

Szegények gyermekeiért.

A Fehérkereszt Országos Lelenczház-Egyesület nem régen töltötte be működésének tizenötödik évét. Ez a nemes intézmény arra alakult, hogy a szegény anyákat segítse és gyermekeiket 14 éves korukig ingyenesen eltartsa, gondozza, orvosolja s így a gyermekhalandóság és az elzüllés ellen küzdjön. A Lelenczház-Egyesület mult évi működéséről most adták ki a hivatalos jelentést, melyből olvasóink tájékoztatására az alábbi kiválóan érdekes adatokat közöljük. Az egyesületnek ma a központi intézeten kívül eddig már Kassán, Rimaszombaton, Szombathelyen, Szegeden, Szabadkán, Nagyváradon, Aradon, Temesvárt, Békés-Gyulán, Munkácsen, Nagy-Szöllősen is vannak lelenczházai, illetve *gyermekmenhelyei*. Ezekben már majd 6000 gyermek ápoltatik, meglepő szép és örvendős jó sikerrel, a halálozási arányszám átlag 14 százalékot alig mulja felül.

E mellett a gyermekek a vegyes ajku vidékeken is a magyar nyelvet is bámulatos eredményrel sajátítván el, nemesak testi, de szellemi felneveletésükről is vallás- és nemzetiségkülönbség nélkül minden tekintetben kellően gondoskodva van. Mi általános megnyugvást és hálás elismerést keltett már is az egész országban, annál is inkább, mert a közönség örömmel tapasztalhatta, hogy a társadalom szíve az állam eszével karöltve, gondoskodik az elhagyott gyermekek életéről és jövőjéről. Az állam 7 éves korig a lelenczek tápdíját megtéríti az egyesületnek és ezen felül a Fehérkereszt-Egyesület ruházat és fentartás czimén költségei fedezetében is elősegíti.

Az egyesület lefolyt évi eredményes működését és előhaladását a fent előadottak mellett a számadatok legfényesebben bizonyítják. A központi lelenczházba felvett és ápoltatott: esecsemő és pedig anya nélkül 460, anyjával 1791, összesen 2251. Ezek közül esupán 4 százalék halt el. A vidékre dajkaságba kiadott esecsemők arányszáma 13 százalék. Az egyesület vagyona 631,408 K. Ez az emberbaráti intézmény azonban ugy vagyonában, mint tagjai számára nézve évről-évre gyarapodik. Kivánjuk is, hogy széles e hazában meghódítsa az emberbaráti szeretetet, mely őt magasztos czéljának elérésében fokozott erővel segítse.

Alföldi gazdák bajai.

A termékeny alföldi rónaság népei is panaszkodnak immár: a nyomasztó megélhetési viszonyok, a föld eladósodása, a magyar adók, sok helyütt 100—200 százalékos pótdók oly állapotokat szültek, hogy ha a kormányzat idejében nem gondoskodik valami módon, hogy a tarthatatlan helyzeten segítsen, tönkretut az egykor jómódnak örvendett alföldi magyar nép.

A mult héten négy vármegye: Csongrád, Csanaád, Békés és Torontál, továbbá Szeged és Hódmező-

vásárhely városok együttes küldöttsége járt a kormány tagjainál s egy ezukorgyárnak Szegeden való felállítását kérelmezték. A küldöttségben a nagy alföldi vidék előkelő birtokosai, gazdái, főispánok, lís-á pánok és egyéb közhatóságok és társadalmi testületek vezetői vettek részt. A küldöttség szónoka *Tallián Béla* a miniszterekhez intézett beszédében kifejtette, hogy az Alföld birtokai az érték 50 százalékáig elvannak adósodva. A nyomasztó helyzetben levő közép- és kisbirtokosokon csakis *mezőgazdasági* ipar teremtésével lehet segíteni. Ezért az érdekelt vidék elhatározta, hogy Szegeden az Alföld fővárosában ezukorgyárat óhajt létesíteni. Ehhez a vállalkozásukhoz kéri a kormány támogatását annyiban, hogy a ezukorgyárat a fogyasztási adófizetés kötelezettsége alól mentse fel tíz esztendőre, vagy ennek megfelelő kedvezményt biztosítson annak.

A kormány nevében *Szell Kálmán* miniszterelnök kijelentette a küldöttségnek, hogy a legnagyobb rokonszenvvel viseltetik az Alföld gazdasági helyzete iránt; helyesli a ezukorgyár létesítésének a tervét, a kormány a legnagyobb jóakarattal fogja tanusítani a vállalkozás iránt.

Az ígéretek hazája.

Hazánkfia, *Kathy Zoltán*, magyar ref. misszionárius Amerikában, New-Yorkból az alábbi levélben ismerteti az amerikai munkásviszonyokat és a kívándorlottak helyzetét. Minden magyarázat nélkül közöljük a derék lelkész figyelmeztetését honfitársaink okulására:

„Mióta a függetlenség kikiáltatott, az amerikai Egyesült-Államok a legkülönfélébb nemzetek vegyülete. A szélrózsa minden irányából — Magyarországból is — ezereken és ezereken jönnek minden hajóval, kik a szülőföld ügyvélt mostohaságát megunva, itt az Eldoradónak képzelt földön telepednek le; ettől várják jólétüket, ettől remélik meggazdagodásukat azok, kik Amerikáról vajmi kevés igaz hangot hallottak. Csak mikor ide érnek, veszik észre, hogy nem mind arany, ami fénylik. S azt hinné az ember, hogy e szerenesetlenek okulva saját helyzetükből, felvilágosítják otthon maradt rokonaikat, nehogy azok is, ha kijönnek, az övékéhez hasonló állapotba jussanak. Korántsem. Ha az ujonjött heteken át nélkülözött s végre sikerült neki valamelyik bányában vagy gyárban munkát kapnia, elvonja magától a legszükségesebbet is, csakhogy nehéz munkája bérének egy részét összekuporgatva, haza küldhesse. De legtöbbször még e tettében sem az a gondolat vezérli, hogy keserves keresetével családján segítsen, hanem az: hadd tudják meg a faluban, hogy ő már pénzt küldött Amerikából s irigyeljék, hogy Jankónak milyen jó dolga van ottan. Persze levelében azt is elmondja, milyen boldog itt a munkás; itt nincs különbség ember és ember között, mert itt mindenki *ur*; ő is, kit otthon Laboda Jankónak hívtak, itt *Mister Laboda* (Laboda ur). A nélkülözésről, az állati erőmegfeszítést igénylő munkáról, — óh arról egy hang sincs a levélben. Minek is? Ő már próbálta, próbálja meg más is! Amerika nem a Kanaán földje. Dolgozni, még pedig nehéz és szokatlan munkát kell

végezni itt, hogy az ember léte csak némileg is biztosított. Bármely kivándorló, ha otthon oly erővel dolgoznék, oly önmegtartóztatással tudna élni, mint itt, ha otthon ép oly kevéssé számítana a sógorra, komára, meg a takarékpénztárra, mint itt nem számíthat — ha jobban nem is, de úgy, mint Amerikában, bizonyára megélhetne otthon is.

Tagadhatatlan, hogy Amerika nagyon gazdag.

Azonban abból az óriási kincsből, ami Amerika földjén van felhalmozva, a bevándorlónak nem valami sok jut. Odalökik, a hová akarják, mert a nyelvet nem tudja. Ezt a nehéz nyelvet pedig, száz közül minden kilenczvenedik, ha el tudja sajátítani. Mindenesetre érdekes, hogy a magyar megtanul itt tótul és németül — angolul alig. Ez a körülmény különben a magyar nép egy részének itteni társadalmi életét helyezi kellő világításba.

Mivel Amerikában minden munkaközben más a módszer, mint otthon, a magyar munkásra minden téren nehéz megpróbáltatás vár. Jóformán minden mesterséget elülről kell kezdenie, újból kell tanulnia, mert a Magyarországon szerzett tapasztalatokat itt ugyanabban a munkaszakban egyáltalában nem, vagy csak igen ritkán érvényesítheti.

Nagy mértékben hátráltatja a magyarság előhaladását az a megszámlálhatatlan kivándorló, kik nap-nap után tépik a magyar név nimbuszát s a kiket tárt karokkal, szuronyt szegezve fogadna — a magyar királyi esendőrség is. A csalátsikat odahaza tovább nem folytatható ügynökök sikkasztó pénztárnokok, könyvvezetők, jegyzők, katonatisztek, szóval Magyarország erkölcsileg súlydelt szellemi proletárjai mostanában mind idejönnek s nehéz munkához nem lévén szokva, dolgozni nem akarnak, hanem kétes áruikkal esalják a tudatlanokat, rongják a magyar nép becsületét. Nem esoda, hogy az utczán rongyokat gyűjtő piszkos olasz hova-tovább több tekintéllyel bír, mint a külön istennel díesekvő magyar.

A bevándorlás napról-napra nagyobbodik s a munkás nép sorsa napról-napra nyomoruságosabb: ez a helyzet, ez a rideg valóság. S mindezeket nem azért mondom el, mintha Amerikát nem szeretném, de mert hazámat — forróbban szeretem."

KÜLFÖLD.

Krüger Európában. A világesemények között mindenesetre legelső helyen áll az afrikai bur köztársaságok ősz elnökének, *Krüger* Pálnak európai útja. Először is Franciaországot, a szabadság eszméjének igazi bölesőjét látogatta meg, hol királyhoz illő pompával fogadták. Előbb a kikötőváros, Marseilles ünnepelte. Onnan Párisba utazott a bur szabadságharcosok ősz patriárkája. A népek milliói hódolnak előtte, a szabadságszerető nemzetek száz-

milliói küldik üdvözlőket neki és mégis sajnálattal tapasztaljuk, hogy a népek millióinak akarata nem érvényesülhet, az igazságot a gazság tovább tiporhatja, ölhetnek, rabolhatnak, gyilkolhatnak a nagyhatalmas politikusok, mert az ellen a nép szava gátat nem vethet, azt megakadályozni nem képes, amit egynehány ember gyalázatosan üz.

Mit ér a bur szabadságharcosoknak az éljenzés, a sok ezifra zászló, az elhangzott beszédek, ha a kormányok tétlenül nézik két szép ország és annak becsületes lakói feldulását, legyilkolását? Mit ér minden, ha az angol kormány gyalázatos üzelméi ellen egyetlen lépést sem tesznek a kormányfők, de akiknek pedig alkalmuk volna szólani, még pedig, aminek eredménye is lenne. A nép nem tehet, a katonaság, a hatalom a kormány és az uralkodók kezében van, akik kénytelenek a legaljasabb üzelmeket is nyugodtan végig nézni a politikai ezészerűség és a béke kedvéért. Hogy az öreg Krüger mindenfelé nagyszerűen fogadják és beszélnek, ez az ünneplés semmit sem nyom a latba, azért csak tovább foly a burok végső küzdelme, míg el nem hullanak, vagy rabok nem lesznek. Minket csak az vigasztalhat, hogy a délafrikai harcstéren még mindig igen élénken folynak a harcok és az angol 20-szoros erő most sem képes elnyomni a kis bur csapatokat, sőt Roberts lord, az angol fővezér elsem jöhet oman, pedig már háromszor is akart.

A muszka czár nagybeteg. II. Miklós, a Livadiában betegen fekvő muszka czár állapota igen aggasztó. Mult héten halálhírét is kürtölték egyes lapok, de ami nem felelt meg a valóságnak. A mindennap közreadott jelentésekből azt látjuk, hogy betegsége változatlan és igen nagy, ami arra adott alkalmat, hogy a czár és családja Livadia enyhe levegőjét bizonytalan ideig, talán tavaszig sem hagyja el. A czár hajóját, a Standardot elküldötték téli kikötőbe, a tisztjei szabadságot kaptak, ami még inkább arra mutat, hogy a czár jobbulás esetén is a kellemes, enyhe levegőjü tengerparton marad.

Khinai háboru. A keletázsiai harcstéren csak úgy állanak a dolgok, mint az elmúlt héten. Valahány nemzet harczol, mindenik külön-külön teszi azt, sőt a napokban 30 francia katona és egy csoport angol között ütközetre is került a dolog, hol néhány ember megsebesült. Az európai kormányok nem tudnak egyezsége jutni egymás között, aminek Khina örvend a legjobban. Li-Hung-Csang, az ősz khinai politikus, nap-napután tárgyal Pekingben az idegen követekkel, de ezideig semmi eredményre nem jutottak.

Most jelent meg

Rubinek Gyula és Szilassy Zoltán az O. M. G. E. titkárjai szerkesztésében a

Köztelek Zsebnaptár 1901-re.

A „KÖZTELEK ZSEBNAPTÁR“ ezen **hetedik évfolyama** régi köntösében, javított és tetemesen bővített tartalommal bír. A „Köztelek Zsebnaptár“ minden más zsebnaptárt nélkülözhetővé tesz.

A „Köztelek Zsebnaptár“ ára a „Független Ujság“ előfizetői részére bérmentes küldéssel együtt **3 kor. 50 fill.**

Mögrendelhető a „Független Ujság“ kiadóhivatalában, Budapest, IX., Üllői-ut 25. (Köztelek.)

TÖRVÉNYKEZÉS.

Kivándorlók baja. Schlezinger Armin udvariasan szólított meg három lengyel munkásembert, akik a keleti pályaudvaron tanácskoztak a múlt év egyik tavaszi estéjén.

— Az urak lengyelek, nemde? — kérdezte Schlezinger.

— Igen.

— Ha nem esalódom, az urak most érkeztek Budapestre s tovább akarnak utazni. Talán tengeren túlra? Amerikába?

— Igen.

— A dolog érdekelt. Én szoktam vasuti és hajójegyeket szerezni az utasoknak s így engedjék meg, hogy fölajánljam szolgálataimat.

A három utas összenézett s aztán elfogadták Schlezinger ajánlatát. Schlezinger az utasok élére állt s röviden szólt:

— Kövessenek!

Egy pálinkamérés előtt álltak meg, ahol Schlezinger leültette őket s miután egyenként százhuszonhét forintot adtak át Schlezingernek, az udvarias közbenjáró távozott. Rövid félóra múlva három darab Budapestről Bécsbe szóló harmadik osztályú vasuti jegyet és egy vörös czédulát hozott Schlezinger.

— Ez a jegy Bécsig szól — magyarázta. Bécsben egy ur fog várni önökre. Annak fölmutatják a vörös jegyet, aki aztán Hamburgig szállítja önöket. Hamburgban megint jön egy ur —

— Ahá! — kiáltottak diadalmasan az utasok. Értjük!

Miután így értették a dolgot, vasutra ültek s Bécsbe utaztak, ahol természetesen senki sem várta őket. Följelentették kalandjukat a rendőrségnek, mely aztán fölkutatta azt a koresmát, melyben Schlezinger ur megvendégelte áldozatait. Itt kiderült, hogy Schlezinger már nem található meg Európában, mert egészen komolyan jegyet váltott egy amerikai hajóra. A rendőrség kénytelen volt megelégedni Krausz koresmárossal, akit azzal vádoltak, hogy összejátszott Schlezingerrel. Krausznak azonban volt annyi esze, hogy mindent tagadott s így a törvényszék *felmentette* őt a vád alól.

A gyujtogató. A versegi kis nádas házak közt sokszor járt a nyáron a vörös kakas. Julius harmadikán hajnalban is félre verték a harangot. A Korecz János esürje égett s vele pusztult a Kohn Arthurné háza is. Az első ember, aki a tüzet észrevette, Korecz János volt. Hamar kisietett a szobából s a ház elé kerülve, egy sötét alakot pillantott meg a kerítés mellett. Üzöbe vette s a saját unokaöccsese, Korecz István került a kezeügyébe. Az elfogott legény

könyörgött ugyan, de a gazda átadta a legényt a csendőröknek, akik aztán vallatni kezdték. A legény hol magára vette a bűnt, hol letagadta. Olykor azt is mondta, hogy Korecz János bujtotta fel a bűnre. A legényt ma a pestvidéki esküdtek elé állították.

— Bűnösnek érzi-e magát? — kérdezte tőle az elnök.

— Nem vagyok bűnös — felelt a legény. Igaz, hogy korán ott voltam a tűznél, de János bátyám még korábban ott volt s azzal fenyegetett, hogy örökre lecsukat, ha magamra nem vállalom a gyujtogatást.

— De hisz a vizsgálat alatt beismerte a gyujtogatást.

— Be, mert azt hittem, hogy ha töredelmesen vallok, kieresztenek.

Korecz János, a gazda, úgy mondja el az esetet, hogy mikor az égő ház elé került, ráismert az öcsésére, aki a kezét is megesókolta s úgy rimánkodott, hogy ne árulja el.

— Talán ellenséges viszonyban voltak maguk?

— Soha életemben.

A tanúk közül a vádlott szülői azt vallották, hogy fiuk, ifj. Korecz István, mikor hazajött éjfél-tájban, vacsorát kért. Id. Korecz István ezután kiment az istállóba. Ekkor pillantotta meg Kohn Árgyi házának égését. Ő kiáltotta be:

— Fiuk, baj van!

Ezen felhívásra rohant ki aztán ifj. Korecz István s sietett a vész színhelyére oltani.

Az esküdtek félórás tanácskozás után hozták meg verdiktjüket. E szerint az esküdtek a vádlottat *nem bűnösnek* mondták ki a gyujtogatás büntetőben. A törvényszék ezen felmentő verdikt alapján felmentette a vádlottat s azonnal szabadlábra helyezette. Az ítélet jogerős.

A mi naptárunk.

A »Független Ujság« minden előfizetője egy naptárt kap karácsonyi ajándékkul. Ez a naptár egyike lesz a legtanulságosabb könyveknek, melyből különösen okulhat a kigazda és mindaz, aki a szövetkezetek előnyeit kihasználni akarja. Nemesak tartalma lesz érdekes ennek a könyvnek, de külsejének kiváló esinosságával is bizonyára megnyeri előfizetőink tetszését. Felkérjük tehát előfizetőinket, *hívják fel erre a készülő naptárra ismerőseik figyelmét is* s nekünk gondunk lesz rá, hogy naptárunkat azok is jutányos áron megszerezhessék. Naptárunk, mely »Szövetkezeti és gazdasági évkönyv« ezimet viseli, most van nyomda alatt s a szétküldést előfizetőink számára december hó folyamán fogjuk megkezdeni.

A »Független Ujság« szerkesztősége.

MI UJSÁG?

Azon t. előfizetőinket, kiknek előfizetése 1900. november hó végével lejár és akiknek mult számunkhoz csatoltan postautalványt küldöttünk, felkérjük, hogy előfizetésüket ezen utalvány felhasználásával mielőbb megújítani sziveskedjenek.

A „Független Ujság” kiadóhivatala.

A király és püspök. Ő Felsége a király, mint megírtuk, mostanában a magyar fővárosban tartózkodik. A budai várpalotában élénk, nyüzsgő élet uralkodik azokon a napokon, mikor a király bejön Gödöllőről. Hétfőn udvari ebéd volt, mely után a király hosszasan elbeszélgetett a magyar urakkal. Szász Károly püspökkel föltűnő hosszú ideig beszélgetett s egészségi állapotáról kérdezősködött.

— Öreg vagyok már, Felség, mondotta Szász.

— *Én is kezdem érezni az öregséget,* felelte a király.

Ugy mondják, hogy ő Felsége mostanában mindig jókedvű.

Tompa-szobor. Tompa Mihály volt ref. lekösznek és jeles költőnek, a ki nemesak virágregőivel hanem „A gólyához” című allegorikus és elnyomott hazáját sirató gyönyörű elégiájával is halhatatlanná tette nevét, szülővárosa, Rimaszombat szobrot emeltet, a melyet Holló Barnabás gömörmegei születésű szobrász készített. Tompa alakja egy sziklához támaszkodik s egy virágbokrétát tart kezében, a miről ő annyi szép verset írt. A szoborbizottság elnöke, Bornemisza alispán a jövő héten fogja megállapítani a szobor helyét a Tompa-téren s valószínűleg az új megyeháza elé kerül az életnagyságu szobor. Az ünnepélyes leleplezés az új vármegyeház fölavatásával együtt a jövő évi május hó végén lesz, melyre Rimaszombat város számos irodalmi társaságot hív meg.

Öngyilkosságok Czepléden. Czeplédről írják: Magyar Pálné elmebajos asszony egy őrizetlen pillanatban felvágta a hasát. Súlyos sebeibe belehalt. — Csauer Károly budapesti illetőségű utas november 24-ére viradóra a „Budapest” szállodában ismeretlen okból agyonlőtte magát.

Kirabolt községi pénztár. Dán krassószörény-megyei község pénztárát a napokban feltörték s belőle több ezer koronára rugó állami adót elloptak. A gyanu a községi bírót és az egyik esküdtet terheli, akik a pénzeket a jegyző mellőzésével szedték be és elkönyveletlenül a vasszekrény helyett annak alsó farszébe helyezték el. Korkau Béla főszolgabíró széleskörű vizsgálatot indított.

Árva leányból milliomos. Kassán nyolcz évvel ezelőtt meghalt Hrabkó Mihály napszámos és három

apró gyermeket hagyott hátra, kiket a város vett pártfogás alá s a szegények házában helyezte el őket. Most az egyik leánykát váratlanul nagy szerencse érte. A kassai árvaszékhez ugyanis Amerikából levél érkezett, melyben Hrabkó Margit van megnevezve Hámori István elhunyt pittsburgi kőszénbányatulajdonos egy millió forint értékű vagyonának örökösül. A bányatulajdonos nagybátyja volt a nyomoruságban maradt árva leánykáknak. Hrabkó Margit ha nagykoru lesz, átveheti örökségét s ő lesz Kassa legkapósabb eladó leánya.

Amerikai kivándorlók. A rutkai csendőrség a mult héten 3 szepesti és 4 lipői embert tartóztatott le a rutkai vasuti állomáson, mert idegen névre szóló utlevelekkel akartak Amerikába jutni. Az utleveleket Amerikából kapták a kivándorlási ügynököktől, akik az utleveleket már künnlevő magyaroktól szedték el.

A siketnéma bosszúja. Petrományon véres dráma játszódott le a minap. Tanka Gruja siketnéma legény rálesett Kateu Trojka fiatal gazdára s azt hátulról leszúrta. A kés a bordák közt a szívére érte s Tanka a földön vergődő áldozatát még iszonyuan meg is csonkította. A tett oka bosszu volt, Trojka ugyanis elesábitotta azt a leányt, akit a siketnéma szenvedélyesen szeretett.

Munkások szerencsétlensége. Szaar község határában, a gróf Esterházy erdejében, fadöntögetés alkalmával nagy szerencsétlenség történt. A mint egy tövében kettőfűrészelt fát akartak kötéllel lerántani, a fa olyan szerencsétlenül dőlt el, hogy maga alá temette Németh István és Erdős Gábor munkásokat. Mire társaik segítségükre siettek, a szerencsétlen emberek kiszenvedtek. A vizsgálatot megindították.

Gépkészelői tantolyam. A lokomotív- és cséplőgépkészelő tanfolyama az állami felső ipariskolában (Bpest. VIII. ker. Népszínház-utca 8. sz. a) jövő évi január hó 2-án nyílik meg s április hó 10-ig tart. E tanfolyamon a gőzmozgonyok (lokomobilok) és a cséplőgépek szerkezete és kezelése fog taníttatni. Tanulókul felvétetnek a 18. életévüket betöltött írni és olvasni tudó önálló lakatosok, kovácsok s a különböző gépgyárak főbb munkásai, továbbá gazdatisztek, birtokosok, géptulajdonosok. A belépők erkölcsi bizonyítványt tartoznak előmutatni, a nem önálló munkások ezenkívül, ha munkában állanak, a munkaadótól kiállítandó munka-bizonyítványt, ha nem állanak munkában, munkakönyvüket tartoznak benyújtani. A tandíj 16 korona, a mit a beiratkozás alkalmával kell befizetni. A beiratások f. évi december hó 15-ik napjától 21-ik napjáig tartatnak az intézet helyiségében. Vidékiek a tandíj beküldése mellett levélben is beiratkozhatnak. A vidékről jövő tanulóknak január 2-ik napján kell személyesen megjelenniök az intézetben.

Furfangos tolvaj. Szegeden furfangos módon loptak meg a minap egy Dobó Antal nevű tanyai gazdát. Marhákat vitt árulni a baromvásárra. Alig ért ki oda, elébe áll egy hódmező-vásárhelyi kupecz

s hamarosan megalkuszik vele az egyik bikaborjura 30 forintban. Adott neki egy forint foglalót is, aztán hívta az irtokhoz, hogy a járlatot átírassa. A gazda elment a kupeczezel, a birkaborjut pedig a fiára bizta. Távollétükben egy harmadik ember szólítja meg a fiut:

— Melyik borjut adta el az édös apád?
A fiu rámutatott egy hatalmas bika-borjura.
— Hozzide, mert vannak már rá.

Az idegen aztán elhajtott a borjuval. Dobó néhány percz multán lelkendezve szaladt vissza azzal a kérdéssel, hogy a járlatért, melyet már átadott, nem adták-e még át a pénzt?

— Nem bizony — felelte a fiu — hanem a borjut is elvitték.

Dobó szaladt a borjuja után. Utól is érte azt az embert, aki a borjut vitte. Azt mondta neki, csak menjen a helyére, mert a vevő már ott várja a 30 forintjával. Dobó megint beugrott, szépen futni hagyta a tolvajt borjujával. A vevő persze nem várta a 30 forinttal. Most se pénz, se posztó.

Megmentett személyvonat. Harminczhat ember életét mentette meg a napokban Ivkovics Ante labini horváth földmivelő. Ivkovics Spalatóban járt. Mikor felért a labini magaslatra, észrevette, hogy a vasuti töltés mely itt több mint 50 méter magas, teljesen beomlott s a sínek ugyszólván lógnak a levegőben. Ivkovics tudta, hogy Spalató felől nemsokára jön a személyvonat s tehát gyorsan kell cselekednie, ha meg akarja menteni a vonatot. Zuhogó esőben, a támadt sötétség daczára, elment a legközelebbi őrházhoz, zárva találta. Ivkovics betörte hát az ablakot s úgy hozta ki a házikóból, amit keresett: fáklyát. Gyors léptekkel megindult már most, hogy a közeledő személyvonatot figyelmeztesse. Nehéz fáradságos feladat volt: Ivkovics lábai térdig süppedtek a beomlott töltésben; hallotta a személyvonat dörögését, mely ha ott éri őt is elgázolja. A kritikus helyzetben emberfölötti erővel kiszabadult a töltésből s a fáklyát lobogtatva szembe szaladt a gyorsan közeledő személyvonatnak. Attól függött már most minden, hogy a mozdonyvezető észreveszi-e a fáklya fényét a sűrű ködön, meg a zuhogó esőn által. Rémtítő bizonytalanságban volt Ivkovics az utolsó perczig, míg végre néhány méternyire a beszakadt töltéstől, a személyvonat megállott. Harminczhat utas ült rajta, akiket tehát Ivkovics a saját élete kockáztatásával mentett meg a legborzasztóbb haláltól.

GAZDASÁGI DOLGOK.

Romlott takarmányok javítása.

A takarmányok néha még a leggondosabb kezelés alatt is gyakori esőzések, rossz idő, fagy stb. által kisebb nagyobb mérvben megromlanak olyannyira, hogy azokat csak úgy, meglévő állapotukban, állatjainkkal feletetnünk nemesak hogy nem szabad, de mert a romlás által egészségtelenné is válnak, határozottan káros is volna. Megromolhatnak ugyanis a tápszerek úgy, hogy rajtuk javítani már lehetetlen, de a legtöbb esetben csak oly romlást szenvednek, hogy megjavításuk által fel is etethetők.

Hogy miként javíthatjuk meg romlott tápszereinket, arról mondunk el itt egyet-mást.

A leggyakrabban mutatkozó romlások egyike a *penészedés*, a melyen elég jól lehet segíteni, de különösen jól meg lehet előzni. A nedvesen behordott és elrakott, vagy utólag megnedvesedett tápszer, a levegőből ráakodott gombák folytán megszokott penészedni, úgy, hogy ezek a gombák rajta elszaporodnak. Övnünk kell tehát az eltartandó takarmányt a megázástól s ha mégis megpenészedett volna, porolással, szellőztetéssel, forgatással s alkalmas előkészítéssel szükséges ártalmas voltukat csökkenteni.

A nagyobb mértékben *dohos*, pudvás vagy avas anyagokat legtöbbször hasztalan kezelünk bármiképen, nem sokat használunk vele s azért az ilyeneket legjobb a trágyára dobni, de a kisebb mértékben megromlottakat, főzéssel, gőzöléssel ezélszerű lesz javítani s aztán kis mennyiségben más jó anyagokkal feletetni.

A *rothadt* és *megfagyott* anyagok ép oly veszélyesek, mint az előbb említettek. A fagyás után felengedett és megrothadt répa és burgonya pl. egyenesen a szemétre való; a meg nem fagyott, de különben is csak kis mértékben rothadt burgonya azonban mosás, gőzölés vagy főzés után annyira javítható, hogy kis mennyiségben és más jó tápszerekkel feletethető.

Ép így a megfagyott, de meg nem rothadt répa és burgonya is feletethető, ha megfőzzük, meggőzöljük s egyéb takarmányokkal keverve, kevés mennyiségben adjuk.

A *rozslás*, *üszögös* és mézharmatos takarmány is veszedelmes, de szárazon, porolással, szellőztetéssel, füllesztéssel vagy savanyítással javítható.

Az *anyarozsos* tápszerek kivált vemhes állatokra hatnak károsan, amennyiben elvetélest idéznek elő. Ha tehát ilyen anyagokat kell etetnünk, jobb takarmánnyal keverve nem vemhes állatokkal etessük és kisebb mennyiségben.

Az *iszapos* és *poros* takarmányokat felrázással

Mezőgazdák figyelmébe!

Elismert kítűnő hazai gyártmány!
1600 gőzcséplőkészlet üzemben!

CZIM:
ELSŐ MAGYAR
gazdasági gépgyár
RÉSZVÉNYTÁRSULAT,
BUDAPESTEN,
KÜLSŐ VÁCZI-UT 7. SZÁM.

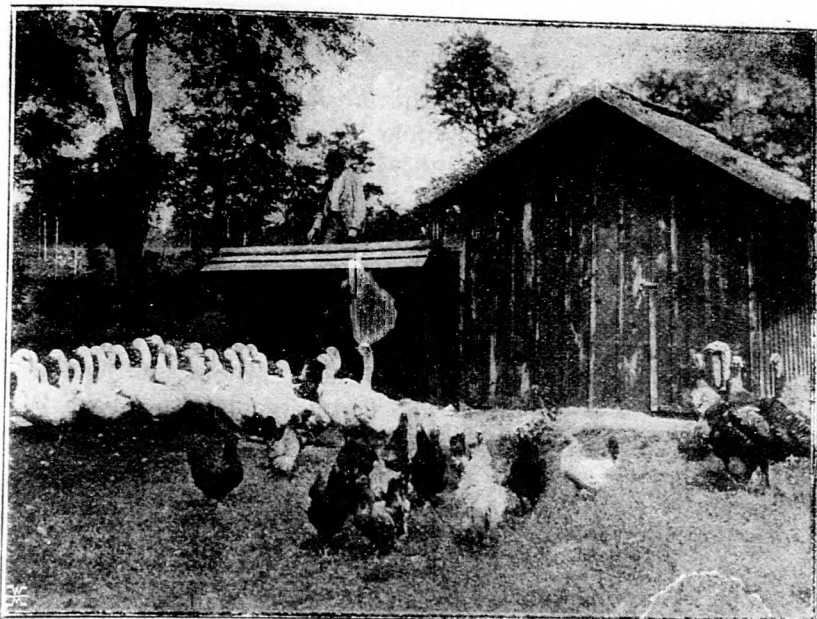
Gőzcséplőkészletek

2 1/2, 3 1/2, 4, 4 1/2, 6, 8, 10, 12 lóerejűek.

MAGANJÁRÓK
(uti mozdonyok.)

Kérjük minden szakbavogó kérdéssel bizalommal hozzánk fordulni, készséggel adunk kimerítő és felvilágosító választ.

Arjegyzék kívánatra díjmentesen küldetlik.

1. ábra. Baromfiól és udvar.

rostálással, szellőztetéssel javíthatjuk, de már a mérges növényeket tartalmazó tápszereket nem igen lehet ártalmatlanná tennünk, azért kaszálóinkat tisztítsuk meg a mérges gyomnövényektől.

A baromfiól és udvar berendezése és tisztántartása.

A baromfiólat és az ól körüli udvart tisztán kell tartani s havonta legalább egyszer az ólat kitisztítani, kívül-belül kimeszolni, az udvart pedig felboronálni vagy felgereblyézni, hogy az udvaron összegyűlt baromfitrágya vagy a földbe jusson s ott megsemmisüljön, vagy pedig összegereblyézve a trágyadombra kerüljön.

A tisztátalan, baromfitrágyával telt ól és udvar a baromfi-betegségek melegeggya.

Ha a gazdasszony a piszkos földről eteti baromfiát, biztos lehet benne, hogy ott előbb-utóbb a baromfivész fellép, mert a baromfiak a szemes takarmánnyal a fertőző betegségek csiréit is felszedegetik s csak kedvező alkalom kell arra, hogy köztük a baromfikolera teljes erővel pusztítani kezdjen. De nincs is szebb, mint egy tisztántartott baromfiudvar, ahol a szép, tiszta, síma és fényestollu tyukok tisztalábnak és egészséges voltuknál fogva büszke, rátartós járásuak.

A tyukudvar tisztántartására azért is nagy gondunk legyen, mert azt is figyelembe kell venni, hogy sokan a külsőről ítélnék s akik ezt eszelepszik, azoknak sokszor igazuk is van. Akik első dolgaira is gondot fordít, annak

rendben szokott lenni a szénája s tisztességes módban él. A hanyag, piszkos, nembánom-gazda pedig csak teng és előbb-utóbb koldusbotra jut.

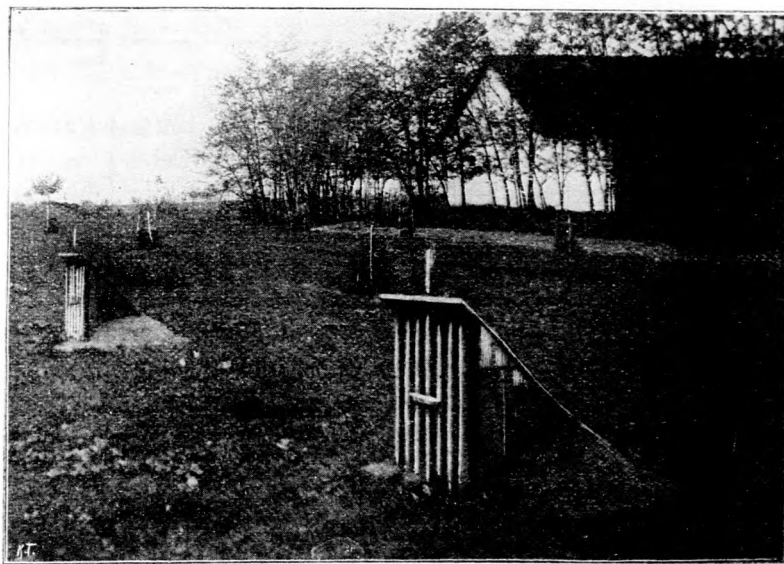
Igen helyes az udvart, ha az fákkal sűrűen nincs beültetve, felszántani s fümaggal bevetni, azaz begyepesíteni. A gyepet azonban minden harmadik-negyedik évben le kell szántani, leboronálni s tavasszal újra fümaggal bevetni.

A baromfi-udvarnak egyik elmaradhatlan kelléke az ugynevezett *hordható kotlóborító*. A kotlóborító fából készül, szélessége 80 cm., magassága 70 cm., mélysége 70 cm. és hátulso magassága 20 cm. Felül és oldalt deszkázott, első részén lécezett, közepen egy felhuzható, nyilastadó lécczel, mely nyílás ajtóul szolgál a kotló be- és ki-

helyezésénél. Az egész első rész éjjelenként a ragadozóállatok behatásának meggátlása végett sűrű sodronyhálóval látandó el, amely sodronyháló-ránát 4 esavarkapocsesal lehet az első részre ráerősíteni.

A kotlóborítónak célja az, hogy a csibéket oly helyen is elhelyezhessük, ahol szabadon járva, a kotlók kaparásukkal kárt okozhatnának, míg ellenben a csibék a kotlóborítón kívül kisebb-nagyobb területen a rovarokat összefogdoshatják, legelhetnek anélkül, hogy a legkisebb kárt tennék a kertí veteményekben.

A baromfiól fából készülhet, de bármely szoba, volt istálló, felszer, átalakítható baromfiólnak, fődolog, hogy minden baromfiféleségnek benne külön hálóhelye legyen. Így a tyukok, pulykák, kacskák és ludak külön zárandók, ezek együtt el nem férnek békességben, sőt már a tisztántartás miatt sem zár-

2. ábra. A szabadban elhelyezett kotlóborítók.

ható együvé. Az ülőrudakat egymástól egyforma távolságra és a földszintől 30 cm. magasságban valamennyit egy szintbe helyezzük el.

Hreblyay Emil.

A rigolirozásról.

Új szőlő, komlókert, vagy gyümölcsös alakításánál az első dolog a rigolirozás, vagyis a talajnak 60-tól egész 120 cm. mélységre való felásása. A mélyebben gyökerező növények közül a répa, lucerna stb. rigolirozott talajban szintén jól diszlenek, de költséges voltánál fogva a rigolirozás csakis a fenti, több évekre terjedő növények alá lesz keresztülvive. Ezeknél pedig elkerülhetetlen szükséges, ha azt akarjuk, hogy szőlő, vagy komlónk biztosan megeredjen, hamarabb és nagyobb termést hozzon és kipusztulásuk későbbben következzen be.

Ami a rigolirozás keresztülvitelét illeti, a megkezdésnél 1 m. széles és kellő mélységű árkot húzunk, melyből a földet, az árok azon oldalára dobjuk, amely oldal nem lesz rigolirozva. A következő szintén 1 m. széles pászta földjével az árkot megtöltjük, amikor a legfelül volt réteg legalul kerül és viszont.

E munkát folytatva a végén fenmaradó árkot az első árokból kikerült földdel töltjük meg. Sík területnél bárhol megkezdhetjük a munkát, lejtő rigolirozásánál azonban mindig a legmélyebb részen kell azt megkezdni, hogy felülről lefelé dobjuk a földet.

A rigolirozásnál arra kell ügyelni, hogy a föld az ásóra kerülve dobassék az árokba, ne pedig, hogy az árok partjából egy nagyobb darabot lefeszítve, azt az árokba döntjük, minek folytán a föld tökéletlenül porhanyul meg. Arra is ügyelnünk kell, hogy a kívánt mélységet mindenütt betartsuk. A rigolirozás mélysége különböző, de leggyakoribb és a legmegfelelőbb a 80-tól 100 cm. mélységre rigolirozott talaj, mert ekkor a humozus feltalaj nem kerül túlságosan mélyre és a növénygyökereknek nem kell igen vastag, nyers talajrétegen áthatolni, míg reá akadnak.

Egyes esetekben jóval mélyebb, másokban meg esekélyebb rigolirozás lesz megfelelőbb. Ha 120–140 cm. mélységben termékenyebb, vagy kötöttebb föld fordul elő, akkor a rendesen mélyebb; ha pedig 60 cm.-en alul terméketlen rossz talajféle fordul elő, akkor a esekélyebb rigolirozás lesz helyénvaló.

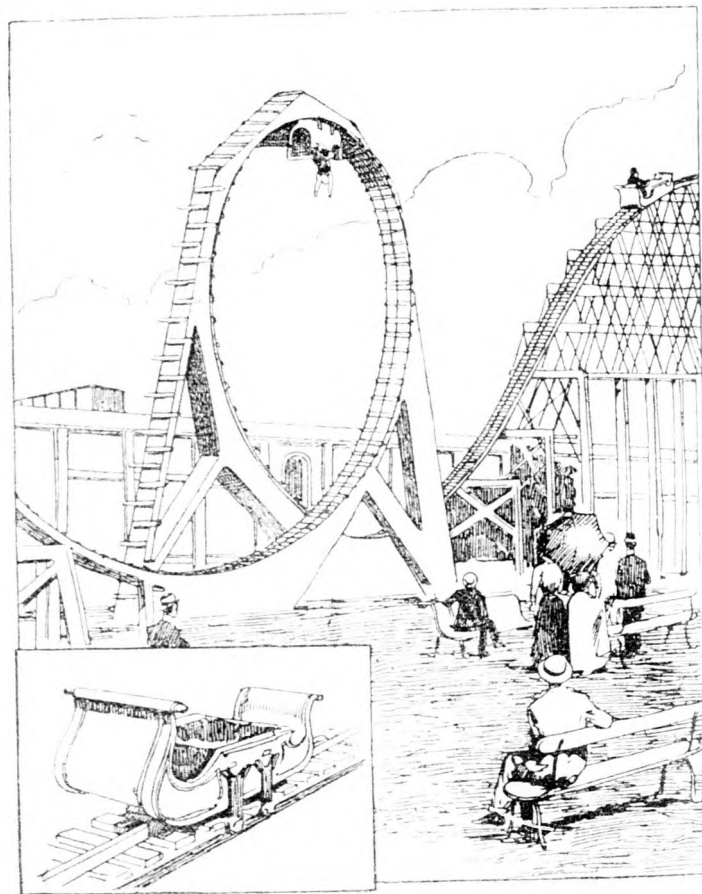
A rigolirozásnál használni szokott ásók közül legjobb a széleslemezű, lehetőleg éles, a 70–80 cm. hosszúságú nyélhez kellőleg megerősített nyelű ásót használni, amelylyel tiszta ásónyomot hagyva, a földet a még mélyebb árokból is annak partjára telessük.

A rigolirozást legezelszerűbb szakmában végeztetni; amikor egy m² rigolirozásáért 8–20 frtot fizethetünk, a talaj minősége, a mélység és a munkabérvizonyok szerint.

A körforgó-vasut.

— Képpel. —

Van már körhinta, lábhinta, hullámvasut és Isten tudja mennyiféle bolondos utazóeszköz, amelyeket a mulatozó emberek használnak a városi mulatóligetekben, de mindezeknél újabb dolgot találtak fel. Ugyan hol? Hát Amerikában. Ott találnak fel minden hajmeresztő dolgot. A körforgó vasut is, mint képünkön látható, borzalmas játékszer, de ha jól meggondoljuk a dolgot, olyat már mi is esináltuk, hogy a fejünk földfelé állott, lábunk az ég felé és még sem estünk le. Tudniillik láttam olyan bátor lábhintázót, aki oly erővel hajtotta a hintát, hogy egyik oldalról a másikba áttért, vagyis körbe ment.

A körforgó-vasut.

Mikor a hinta a legmagasabban állott, akkor a hintázónak a feje lefelé, a lába égfelé állott, de mégsem esett le. Miért? Azért, mert a hajtási erő, vagyis a körbeforgás úgy odaszoritotta a lábhinta alsó részéhez, hogy le nem eshetett. Aki ezt nem érti meg, az vegyen elő egy hajtó-parittyát, annak a lapos bőrből készült közepére tegyen rá egy kődarabot és kezdje kereken hajtani és tapasztalni fogja, hogy a nehéz kövecske, mikor forgásközben fönt van és úgy áll, hogy a parittyabőr van fölül, a kő alul, de a sebes forgás miatt még sem esik le, de ha ugyanazt a követ forgás nélkül akarja abba a helyzetbe hozni, akkor leesik. No, hát ezen a forgásközben fejlődő erőn alapszik a esodás vasut,

melyből az ember akkor sem esik ki, mikor a fejével lefelé van fordulva, miként a parittyakő sem esik le a parittyabőr darabkájáról ebben a helyzetben.

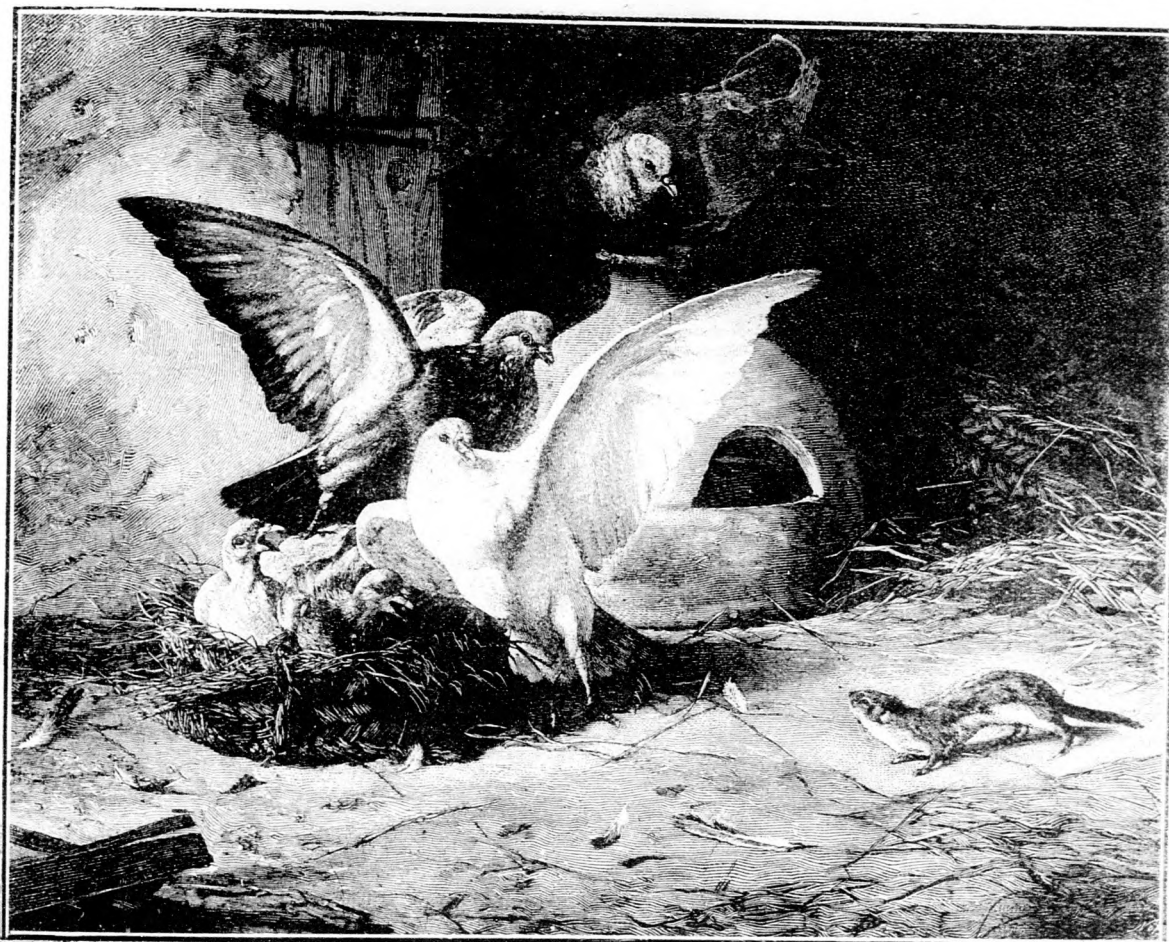
Aki így ránéz a körforgó-vasutra, azt hiszi, hogy lehetetlen, pedig a parittyáról meg a kereken menő lábhintásról elhiszi, mert látta, ez az új vasut pedig ugyanez a komédia, csak nagyobb kiadásban.

New-York mellett, Coney-Islandban most készül a legelső körforgó-vasut, melyen röpködni fognak a mulatózó emberek. A vasutat, mint képünk is mu-

↔ MULATTATÓ. ↔

Bali Mihályról.

Most, hogy a múlt héten Bali Mihály, a m. kir. állami hóhér, az új bűnvádi perrendtartás életbe lépte óta először teljesítette hivatalos teendőjét, vagyis a törvény nevében fölakasztotta a halálra ítélt Papp Bélát, azt hisszük, nem lesz érdektelen elmondani róla, hogy hol szerezte meg az egyszerű

KELLEMETLEN VENDÉG.

tatja, két egymásfelé forduló lejtő alkotja. Azokról a lejtőkről boesátják le a kis vasuti kocsit oly sebesen, hogy az a közepén körbe szalad utasával. A kocsinak hat kereke van. Kettő-kettő két oldalt, kettő pedig a közepén, ami arra való, hogy oldalra ki ne boesássa a rohanó járművet. A két oldalon szaladó négy kerék mesterségesen készült köteleken, vagyis hurokon fut, míg a közepén elhelyezett két kerék egy erős vassinen halad és oly mély bevágással van készítve, hogy a kocsi kiugrása ki van zárva. Egy kis kocsi, mely 1 méter széles és 180 cm. hosszú, csak egy személy ülhet. A kocsi közül is egyszerre csak egynek szabad a pályatesten lenni. Mint a nép mulatságára szolgáló legújabb mérnöki találmányt siettünk ezt a csodás vasutat bemutatni olvasóinknak.

falusi földműves a mesterségéhez szükséges gyakorlatot.

A boszniai okkupáció alkalmával Bali a 7. huszárezredben szolgált. Egyszer csak kiküldik az ezred egyik századát felderítő szolgálatra Magláj felé. — A század Paczolay százados parancsnoksága alatt állott ugyan, Philippovits táborszernagy mégis mellé rendelte Milinkovits vezérkari századost, ki bosnyáku tudott, s mintegy hítes tolmács lett volna Paczolay és a bosnyákok között.

A század szerencsésen eljutott a Magláj előtti térre. A kapitány lefuvatott, hogy elesigázott elfáradt legényei a hosszú ut után végre egy kis nyugalomhoz jussanak, de alig pihentek egy kis ideig, egyszer csak a századparancsnok elé kívánczított egy bosnyák küldöttség: Magláj előjárósága és kenyér és só alakjá-

ban mintegy meghódolva kijelentik, hogy ők békés emberek, csak őket ne bántsák, s azzal meghívták a századot Maglájba, a hol szíves fogadtatásra találunk.

Hiába ellenkezett Paczolay, hiába mondták a magyar tisztek, hogy nem biznak a bosnyákokban, mert szemükből kirí az álnokság és a bosszu tüze elesett vérrokonaiéért. Milinkovits addig-addig unszolja Paczolayt, míg az engedett a vezérkari tiszti és bosnyák küldöttség unszolásának és bevonult Maglájba.

A bosnyákok el is látták ennivalóval a huszárokat, mire azok leszereltek és hozzálátták a falatozáshoz.

Csak erre vártak a bosnyákok, s a midőn látták, hogy a huszárok leszereltek, orgyilkos módon támadtak rájuk. Minden ház ajtajából, ablakából, sőt padlásából záporként hullottak a golyók. A lakosság handzsárral és puskával támadta a huszárokat. Védekezésről szó sem lehetett. A lovak mind kipányvázva, a huszárok az étel körül. A lövészekre az egész század felriadt, mindenki iparkodott lovára fel pattanni.

Bali is lóra pattant s mint fizkándozó lován menekülni akart. Vass János földije és kenyeres pajtása esdve kérte:

— Miska testvér, fogd a lovam, míg a hevedert bekapcsolom!

— Nem lehet testvér, — mondja Bali s menekül a biztos halálból.

Menekülés közben hátranézett és borzadva látja, a mint földijét, „testvérét“ egy bosnyák handzsárral megölte.

A megtizedelt század a falu előtt összeszedelőzködött és visszarohtak kapitányuk után még egyszer a faluba.

Mikor az esetet Philippovics meghallotta, egy ezred gyalogsággal támadta meg a kegyetlen és ravasz maglájákat. Kő-kövön nem maradt, mindent lerom-

boltak. A huszárokat becsalt küldöttség élve került a katonák kezébe.

Ezeket halálra ítélték s mikor kérdést intéztek a katonákhoz, hogy ki vállalkozik, hogy felkösse, Bali volt az egyetlen, a ki vállalkozott.

— Felkötöm én, — mondta, — ha kell, valamennyi bosnyákokot.

Philippovics maga elé vezettette Balit s a rapporton megkérdezte tőle, vajjon mi indította őt arra, hogy jelentkezett?

Azért, — mondja Bali, — mert ezek között van az a bosnyák is, a ki az én testvéremet, édes földimet: Vass Jánost megölte, s ezt akarom megbosszulni! Bali csakugyan fel is függesztette az egész bosnyák küldöttséget s ezen időtől kezdve az egész okkupációideje alatt ő volt az, a ki a bosnyákokat kötél által a másvilágra küldte. Az uniformist le kellett vetni, s e helyett ezilindert kapott a fejére, az volt az ő ismertető jele. Minden egyes kivégzésért 80 forintot kapott s így elég szép jövedelme volt, annyira, hogy még haza is küldött pénzt. De csak addig, míg édesanyja nem tudta meg, hogy hogyan szerzi azt, azután nem akart szegény aszszonytöbb

pénzt a fiától elfogadni... Midőn a hóhéri állásra pályázatot hirdettek, Bali is pályázott s szerencsésen el is nyerte az állást.

A pályázatban ki volt kötve, hogy a kinevezett Budapesten köteles lakni, de ebbe nem egyezett be Bali, mivel Faddon „telkes gazda“ lévén, nem akarta oda hagyni kis gazdaságát; a budapesti kir. főügyész azt akarta, legalább hogy Szegszárdon lakják Bali s már-már hajlandó volt Balinak a szegszárdi fogház-őrmeisteri állást adni, esakhogy Szegszárdon lakják, de a szegszárdi törvényszék elnöke nem találta humánusnak, hogy a foglyok mindig maguk előtt

A KÁLVIN-TÉRI SZÖKÖRÜT.

lássák a hóhért, nem pártolta Bali fogházi őrmesteri kinevezését, s így jutott Fadd ahhoz a kétes szerencsééhez, hogy ott lakik Magyarország hóhérlája.

Apróságok.

Mikor kell a fát vágni? Négy fenyőt vágtak ki egy próba alkalomával, az egyiket decemberben, a másikat januárban, a harmadikat februárban, a negyediket márcziusban. Mind a négy szál egészséges szép fenyő volt. Egész egyformán lettek feldolgozva gerendákká, tehát egyforma hosszúságban és szélességben, egyforma viszonyok között lettek megszáritva. A vizsgálat később kiderítette, hogy a két végén megtámasztott gerenda különböző teherbírást mutatott a vágási dátum szerint. A december hó 100-ra tehető, a januári 88-ra, a februári 80-ra és a márcziusi 62-re. Ugyanennek megfelelő eredményt derítettek ki a tartósságra és keménységre irányuló próbák. A gerendákból karókat készítettek és szőlőkben kipróbálták. A decemberiek 16 éves korukban még épek voltak, holott a többiek már 3—4 éves korban derékban eltörték. Ugyanily eredményre vezettek a tölgyfával végbevitt kísérletek. A fát tehát, építési és műszelokra, decemberben kell vágni.

Mennyit pusztít el a gólya? A vidéki nép nagy tiszteletben tartja a gólyát, a mennyiben igen hasznos állatnak véli, azt híven róla, hogy sok kígyót, békát és egyéb férget pusztít el. Vannak azonban gazdák, kik nem tartják ártatlannak madarunkat, habár a nagy többség hasznos állatként tiszteli. Ujabb időben dr. Schaff Hannoverában 19 gólya gyomrát megvizsgálva, a következő eredményre jutott: A 19 gyomorban talált: 8 darab mezei egeret, 13 vakondot, 4 mókust, 131 füvi békát, 3 vízi békát, 3 varangyos békát, ezeken kívül fiatal madarak testrészeit, tojáshéjat, halpikkelyeket és egy gólya gyomrában 133 káposztapillehernyót. A 19 gólya által elfogyasztott állatok közül tehát csak a mezei egerek és a káposztapille hernyói voltak kártékony állatok, míg a többieknek tulnyomó része a mezőgazdasági hasznos állatok csoportjából került ki. A gólya különben még más állati táplálékot is magába vesz, mint például méheket, apró vadat. A vadászatra nézve különösen veszedelmesek a nyáron át pár nélkül kóborló gólyák, melyek az apró vadban nem csak pusztítást visznek véghez. Sőt már azt is megfigyelték, hogy a gólya fiatal őszgödát vert agyon a szárnyaival.

Képeinkhez.

Kellemetlen vendég. Mikor legizletesebben kapkodták a buzaszemeket a galambok, egyszerre megjelenik a kellemetlen vendég. Szép, nyulánk teste van, kecses a járása, fényes a bundája, egyszerűen elégáns vendég jött látogatóba, mely a nyest és görényhez hasonlít, de kisebb emezeknél. A neve menyét. Szép állat tagadhatlanul, de veszedelmes.

A kedves galamboeszkáknak több jártassága van a csinos látogatók megbírálásában, mint akárhány szerelmes kisaszonykának. Nem nézik a szép ruháját, esinosságát a víztelőnek, hanem tudva veszedelmes voltát elmenekülnek előle, különben a fényes bundás gavallér elesipi a tubiczák valamelyikét és megeszi. Így ha elővigyázók lesznek és a gazda észre veszi, rápuffant fegyverével a kellemetlen vendégre, mely pusztításán kívül, még veszedelmesen mérges állat is.

A kálvintéri szökőkút. Hűvös idők járnak, ma-holnap beáll a fagy és a mi szép fővárosunk becsesebb alkotásait gondosan megóvják a romlástól. A kálvintéri szökőkutat az Első Hazai Takarékpénztár állította és ajándékozta a fővárosnak. Nyáron át és amíg a meleg idők tartanak, gyönyörködve állják körül a járókelők, nézik a pompásan gyöngyöző víz-estést, hanem a hideg elől beburkolják, mielőtt a fagy beállana. De azt is elmondom, hogy miért szükséges beburkolni. A víz ugyanis befoly a lyukaesos kő apró üregeibe, aztán ha megfagy benne, akkor szétrepesztí, mert a víz a fagyás következtében szétterjed. Ezért szokott a téli éjszakára kihagyott vízeshordó vagy bármely edény is szétpattanni. Ha tehát be nem fednék, be nem burkolnák a kálvintéri szökőkút kőfaragványait, rövid idő alatt elporladna a téli fagyok miatt, pedig meg kell, hogy becsüljük, mert miként mai képünkön is szemlélhető, ez egy igen szép alkotása Budapestnek.

Betűrejtvény.

!
!!
VÁ

Q O R L ás

A megfejtők között egy regénykötetet fogunk kiosorolni. Megfejtési határidő december hó 8.

A „Független Ujság“ 47. számában közölt talány megfejtése:

„Kis-Szekely pusztulása.

Irta: Péterfi Tamás.

Helyesen fejtették meg: Szemök Katicza, Oláh Sarolta, Joo Zsigmond, Török Imre, Bardoczi János, ifj. Kóta Sándor, László Endre, Palánci József, Lét Bernát, Blicha Ferencz, Szabó Dénes, Baráth János, „Sarudi rom. kath. olvasó-kör“, „Abonyi kath. munkás-egylet“, Kóssa Ferencz, „Karezagi m. kir. földműves-iskola.

A sors-huzásnál Joo Zsigmond (Szent-Demeter) neve jött ki elsőnek, kinek a kitűzött jutalomdíj gyanánt Jókai Mór „Péter Péter“ című regénykötetét küldöttük meg. Ezenkívül Péterfi Tamás ur még a következő hat megfejtőt ajándékozta meg „Közös sors“ című eredeti szekely regényével: Szemök Katicza (Rákoskeresztúr, Pestmegye), László Endre (Alsó-Fernezely), Bardoczi János (Csik-Szent-Miklós), Török Imre (Ada, Árpád-utca 349), „Abonyi kath. munkás-egylet“ (Abony) és „Sarudi rom. kath. olvasó-kör“ (Sarud). Ezen kedves ajándékok bár nem szerkesztőségünk-től jöttek, de hisszük, hogy örömet szereznek kedves előfizetőink között annál is inkább, mivel azt az írótól kapták emlékül.

LEVELES-SZEKRÉNY.

Kovács Márton urnak. Kavicsos talaj legjobb takarmánynövénye a baltaczim, különösen akkor, ha egy-két füvel keverten vetjük. A baltaczim a szárazságot nagyon jól tűri, jobban, mint a lóhere, nem vénül el oly hamar, száritása könnyű. Vetőmagszükséglet holdankint 80 kgr., a mely védő-növényvel tavasszal zölden lekaszálandó árpa vagy zab vagy őszi gabonával vetendő.

el. Ha keverékben vetjük, tanácsos hozzávetni árvarozs-
nokot, esomós ebfit és nyulszapukát. Elég jó takarmányt
ad kavicsos talajon a sárkerék-luczerna is, mely 4-5
évig tart ki s 2-3 kaszálást ad. — **Biró István** urnak.
A Thomassalaknak az ára 6-7.60 K. közt szokott lenni
métermázsánki. Egy holdra 2-3 métermázsát kell
számítani. Luczerna alá jobb ha többet szór el. — **R. M.**
urnak. **Szeged.** A bérleti viszonyból származó minden
peres kérdésekben a kir. járásbíróshoz kell fordulnia
írásban, vagy szóbelileg. — **Karsa Ferenc** urat egy régi
jó barátja kéri, hogy levélben címét tudassa vele: Nagy
Simon ev. ref. tanító, Mály, u. p. Nyék (Borsodmegye).

Fodor Pál urnak. Naptárunk most van sajtó alatt.
Mihelyt kinyomják, küldeni fogunk Önnek. Mi is remél-
jük, hogy szép szándékának kivételét naptárunk tanácsai
könnyíteni fogják. — **M. I.** urnak. Magánlevélben fele-
lünk. — **P. J.** Szépen köszönjük a küldeményt meg-
rendelhető 1 koronaért (postadíj 20 fillér) az „Athenaeum
irodalmi rész.-társaság”-nál, Budapest, Kerepesi-ut. Az
1 korona 20 fillért utalványon előre kell beküldeni. —
Biró László urnak. A „Vas- és fémmunkások szaklapja”
kiadóhivatala Budapest, VII., Nefelejcs-utca 53. szám.

Kiss Imre urnak. **Puskás.** Tessék sorsjegyeinek számát
egy levelező-lapon beküldeni, mi szívesen nézetünk utána
a bankházunknál, ami előzetesünknek teljesen díjmentes.
Sorsjegyekről. **K. M.** Alsó-Rákos. **M. V.** B.-Tamási.
Sorsjegyeik nem huzattak ki.

A „Független Ujság” szerkesztésére felügyel:

RUBINEK GYULA,

a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének titkára.

Budapesti piaci árak.

Budapest, 1900. december 1-én.

Gabona. (Árak métermázsánként értendők.) **Buza** 13:40-15:55
K. **Rozs** 13:30 K-től 13:70 K-ig. **Árpa** 11:60 K-től 11:80 K-ig, jobb
minőségű 14:50 K-től 15:50 K-ig. **Zab** 10:20 K. **Tengeri** 9:30 K.

Liszt ára 00 kg.-ként.									
Sz.	0	1	2	3	4	5	6	7	8
K	25:40	24:20	23:00	22:00	21:60	20:20	18:80	15:20	11:20
Buzakorpa finom 8:40 K, durva 8:60 K.									
Egyéb magvak: <i>mák</i> 30-60 K 1 q., <i>bab</i> fehér nagyszemű 14-20 K, aprószemű 12-18 K, tarka 12-20 K, <i>lencse</i> 34-56 borsó héjas 20-24 K, lóhere 136-153 K, luczerna 88-96 K, baltacím 24-28 K.									
Takarmányvásár. Réti széna 480-520 fillér, muhar 480-540 fillér, zsupszalma 240-290 fillér, alomszáma 240-260 fillér.									
Juhvásár. Belföldi hizlalt ürü 35-38 K.									
Sertésvásár. Elsőrendű 320-380 kg. nehéz 96-98 fillér, 280-300 kg.-os 96-97 fillér, öreg 300 kg.-on tulí 99-95 fillér, szorb 92-96 fillér.									
Marhavasár. Következő árak jegyeztettek: Hizott magyar ökör jobb minőségű 62-68-, középminőségű 54-60-, alárendelt minőségű magyar ökör 46-52-, jobb minőségű magyar és tarka tehén 40-64:00, magyar tehén középminőségű 40-64:00, alárendelt minőségű magyar és tarka tehén 40- 64:00, szerbiai ökör jobb minőségű 48-60-, kivitel - középminőségű 40-48-, szerbiai bika 42-64-, szerbia bivaly 30-44-, kiv. 50- koronáig métermázsánkiat élőszuliban Élő borju 60-96 K.									

Budapesti központi vásárcsarnok árai.

Baromfivásár. Tyuk páronként 2:40-2:50 K, csirke 1:10-1:40
K, kappan hizott 0:00 K.-0:00 K. Rucza 4:00-5:00 K. Lud hizott
10-12 K. Pulyka sovány 4-5 K.

Tojás alföldi 66-68 K, erdélyi 64-66 K, lánként. Tea,
tojás 100 drb 5:00-5:30 K.

Tejtermékek. Teavaj 1:60-2:00, tejföl 56-60 fillér literen-
ként, főzővaj 1:00-1:40 K, tehénturó 10-20 fillér kg.-ként.

Zöldség. Sárgarépa 100 kötés K. 0:00-0:00 1 q 0:00-0:00,
Petrezselyem 100 kötés 0:00-0:00, 1 q 0-0-, zeller 100
drb 1:40-2:20, karalábé 1:40-2:00, vöröshagyma 100 kötés 8-
9-, 1 q 50-90-, foghagyma 16-28-, vörösrépa 100
drb 1:00-1:60, fehérrépa, fejeskáposzta 8-12-, kelkáposzta
100 drb 1:60-2:40, vöröskáposzta 8-14-, fejesaláta
1:80-2:00, kötött saláta 1:00-1:80, burgonya rózsá 1 q 3:40-3:60,
sárga 3:20-4:00.

Készpénz kölcsön

földbirtokokra és házakra

a valódi becsérték háromnegyed részéig
20-60 évi törlesztésre. Birtokos fölmondhat
bármikor, pénzügyet ellenben nem.

Lebonyolítás 14 nap alatt.

Konvertálás bélyeg- és illetékmentes.

Semmi előleges költség.

Beküldendő csakis telekkönyvi kivonat és kataszteri
birtokiv-másolat.

Ingtalan- és Jelzálog-Forgalmi-Intézet,
Budapest, VI., Váci-körút 39.

A hatóságok és a legtekintélyesebb földbirtokosok által is aján-
lott intézetünk tíz évi fennállása óta 50,000,000 forint kölcsönt
szavatalt meg.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

Budapest, V., Mária Valéria-utca 10. szám (Thonet udvar)
az Országos Magyar Gazdasági Egyesület

ugy is mint a

Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége

erkölcsi támogatásával

ALAKULT: 1900.

Bitosítéki alap:

Kormány hozzájárulása: 400,000 kor.
Alapítványok és üzletreszekben 1,200,000 kor.

Összesen: 1,600,000 kor.

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen.

Az üzlet eredményében a biztosított tagok a díjarányában részesülnek.
Biztosítási ajánlatokat elfogad közvetlenül a központ vagy a képviselők
közvetítésével és felvilágosítással és nyomtatványokkal minden
irányban készséggel szolgál

az igazgatóság.

Hirdetések felvételnek

a kiadóhivatalban,

BUDAPEST,

IX. kerület Üllői-ut 25. szám.

Gazdák

s gazdálkodók figyelmébe. Számos uradalomba már bevezetett

PYROLEUM

50%-al olcsóbb, mint bármely más világító anyag.
Próbavilágítványok 2 korona utánvét mellett. Kívánatra pros-
pectus ingyen s bérmentve

BURIÁN VILMOS VEJE, Budapest,
IX., Soroksári-utca 10. szám.

Gazdáknak fontos!

HREBLAY EMIL

állattenyésztési m. kir. felügyelő GÖDÖLLŐ.

MUNKÁI:

Baromfi hizlálás 1 kor. 50 fill.
Baromfi tenyésztésre vonatkozó tudnivalók 1 kor.
Tyuktenyésztés 2 kor.
Lud és kacsa tenyésztés 2 kor.
Pulyka tenyésztés 1 kor. 60 fill.
Baromfi és tojás értékesítő szövet-
kezetekről 1 kor. 60 fill.

**Megrendelhetők a szerzőnél, leggy-
szerűbben a pénz előleges beküldése
mellett.**

Egyszerre megrendelve a 6 munka ára 8 kor.

Egyszerre megrendelve a 6 munka ára 8 kor.

A NAGY KRACH!!

New-York és London az európai szárazföldet sem hagyták áru-gyár kényserítve lón egész kíméletlenül és így egy nagy ezüst-csék ly megtérítése ellenében eladói. Én vagyok felhatalmazva ezen megbízás keresztülvitelére. Ennélfogva mindenkinek megküldöm a következő tárgyakat csupán **frt 6.60** megtérítése ellen és pedig:

- 6 drb legfin asztali kést valódi angol pengével,
- 6 drb amer. szabadalm. ezüst-villát egy darabban,
- 6 drb amerikai szabadalmazott ezüst evő-kanalat,
- 12 drb amerikai szabadalmazott ezüst kávé-kanalat,
- 1 drb amerikai szabadalmazott ezüst-levesmerőt,
- 1 drb amerikai szalada mazott ezüst-tejmerőt,
- 6 drb angol Victoria-olsc-tácazt,
- 2 drb feltűnést kellő asztali gyertyatartó,
- 1 drb theaszűrőt,
- 1 drb legfinomabb cukorszórót.

42 darab összesen csak 6 frt 60 kr.

A leali összes **42** tárgy ezélt 40 frtba került és most ezek **frt 6.60** minimális áron kaphatók. — Az amerikai szabadalmazott ezüst teljesén fehér érez, mely az ezüst színt 25 évig megtartja a miéért jóállás vállalattik. A legjobb bizonyíték, hogy ezen kedetés

nem szédelgésen

alapul, mely szerint ezen nyilvánosan kötelezem magamat, mindenkinek, akinek az áru meg nem felel, az összeget minden akadály nélkül visszaváltitni; és senki se mulassza el ezen kedvező alkalmat, hogy ezen díszgarnitúrát megnézzé, mely pompás

karácsonyi és ujévi ajándék

ajándékul minden jobb háztartás részére kiválóan alkalmas. Kapható csupán:

HIRSCHBERG A.

szabad. amerik. ezüstkivitelű áruház
Wien, II., Rembrandstrasse 19/T. R.
Telefon 7114.

Szétküldés a vidékre utányvétellel, vagy az összeszerelőleges beküldésével. Tisztító por hozzá 10 kr. Csak a melékelt védjeggyel valódi (egészségi áru.)

Kizárta az előismerő írtékből:

Az elő küldeménytel nagyon meg vagyok elégedve, kérek még egy garnitúrát.

Kalocsa.

Majorosy János, kanonok.

A küldeményt vettem s nagyon meg vagyok elégedve, kérek még egy küldeményt 6 frt 60 kiert.

Köszvár.

Bánffy báró ő ezcell.

Bőcses evőeszközküldeményét megkaptam, melytel nagyon meg vagyok elégedve és kérem, még egy olyan garnitúrát, 44 drb amerikai s ab. ezüstből utány. küldeni.

Böszöcs, Kr.-Szörényim.

Kezesztes S. főszolgabíró.

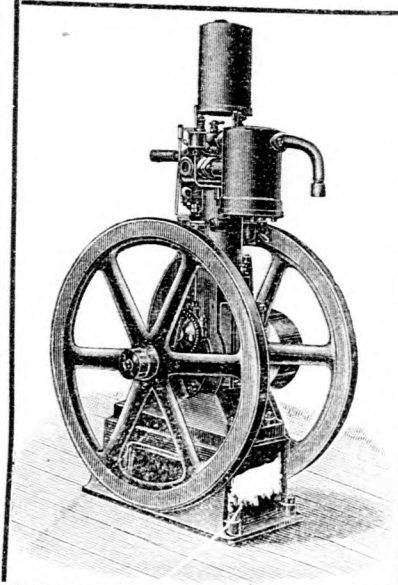
Ganz és Társa

vasöntöde és gépgyár részv.-társaság

BUDAPESTEN.

Petroleum és benzinmotoraink,

Msz. 17.

petroleum és benzin
lokomobiljaink

(Bánki és Csonka szab.
rendszere.)

adómentes ásványolajjal a legolcsóbb hajtóerő.

Hatósági engedély nélkül

bárhon felállítható.

nem tűzveszélyes,

egyszerű, tartós

szerkezetű,

gépészre nincs

szükség.

Árjegyzéket kivá

natra küldünk.

89158. szám.

II. 2. a. 1900.

Hirdetmény.

A kisbéri állami ménesbirtok részéről jövő év folyamán szükségelt s alább megjelölt különböző anyagok és leltári tárgyak beszerzésének biztosítása céljából

1. évi december hó 4-én délelőtt 9 órakor

zárt írásbeli versenytárgyalás tartatik.

A pályázni szándékozók felhivatnak, hogy az egy koronás bélyeggel ellátott zárt ajánlataikat, a jelzett határidőig a ménesbirtok igazgatóságához nyujtsák be.

A szükséglet a következő:

vas- és bórárárak, kocsikenőcs, gépolaj, kenceze, cement, mész, köszén, épületfa, deszka és faszindely, ablaküveg, zsák és ponyva-árak stb.

A szállításra vonatkozó részletes feltételek, a vezetésem alatt álló miniszteriumban a gazdasági főigazgatónál, valamint a kisbéri ménesbirtok igazgatóságánál megtekinthetők.

Budapest, 1900. november hó 16-án.

M. kir. földmivelésügyi miniszter.

1899. évi forgalom: 26,480 bál.

Felhivjuk
a t. cz. gazdaközönség
 figyelmét
a budapesti
gyapju-aukeziókra

melyek az év folyamán több sorozatban, nevezetesen július és szeptember hónapokban tartatnak meg.

Az aukeziókra felküldött és „Gyapjuárverési vállalat Budapest, Dunaparti teherpályaudvar” címzett gyapjuküldemények a M. A. V. összes vonalain tetemes díjkedvezményben, valamint ingyen raktározásban részesülnek. Bejelentéseket elfogad és mindennemű felvilágosítással szolgál:

Gyapjuárverési vállalat

HELLER M. S Társa

Budapest, V., Erzsébet-tér 13. sz.

ALFA SEPARATOR (RÉSZVÉNY-
 TÁRSASÁG)
 vezelőt PFANHAUSER AG.
ALFA-SEPARATOROK (LEFŐLŐZŐ-GÉPEK)
 MINDENNEMŰ TEJGAZDASÁGI ESZKÖZÖK.
 Tejgazdasági telepek teljes felszerelése.
 * BUDAPEST *

V., Báthory-utca 4. szám.

TERMÉNYEINK ÉRTÉKESITÉSÉT

bizzuk a

MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETÉRE BUDAPEST,

V., ALKOTMÁNY-UTCZA 31.

Szuperfoszfátot, kénsavas-kálit, kénsavas-ammont,

Kovasavas-kálit, (dohánytrágyázásra)

Chilisalétromot, Kainitot,

40°-os kálitrágyasót

és egyéb műtrágyaféléket elismert kitűnő minőségben legolcsóbban szállít a

„HUNGÁRIA“

műtrágya, kénsav és vegyi-ipar részvénytársaság

BUDAPEST, V., FÜRDŐ-UTCZA 8.